

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.013.06.2015
P/15/041

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/15/041 - Wykorzystanie broni przez wybrane służby i straże oraz nadzór organów państwa nad jej reglamentacją.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu.

Kontroler Krzysztof Płoszewski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 95159 z dnia 15 maja 2015 r.

(dowód: akta kontroli str.: 1, 2)

Jednostka kontrolowana Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu (Państwowa Straż Łowiecka w Poznaniu), al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań.

Kierownik jednostki kontrolowanej Piotr Florek, Wojewoda Wielkopolski.

(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność Państwowej Straży Łowieckiej w Poznaniu w zakresie wykorzystania broni palnej w latach 2014 – 2015 (I półrocze).

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia: zapewnienie odpowiednich kwalifikacji funkcjonariuszy Państwowej Straży Łowieckiej w Poznaniu („PSŁ” lub „Straż Łowiecka”), ich właściwe wyposażenie w broń palną i środki przymusu bezpośredniego, prawidłowe zabezpieczenie magazynów broni i amunicji posterunków PSŁ oraz rzetelne prowadzenie ewidencji broni i amunicji.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nierzetelnego prowadzenia dziennika szkolenia i indywidualnego arkusza wyszkolenia strzeleckiego, w którym nie zamieszczono wpisów dotyczących części ocen wykonanych strzelań.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca również uwagę na: zmniejszenie w latach 2014 i 2015, w porównaniu z poprzednimi latami, liczby szkoleń doskonalenia strzeleckiego, brak w tym okresie szkoleń dotyczących używania środków przymusu bezpośredniego, posiadanie na wyposażeniu PSŁ ręcznych miotaczy gazu bez daty ważności, niesporządzenie analizy stanu kadrowego w celu zapewnienia optymalnego wykorzystania pracy wszystkich funkcjonariuszy Straży Łowieckiej oraz niezaplanowanie na 2015 r. szkolenia strzeleckiego dla niektórych jej pracowników, posiadających uprawnienia do noszenia broni.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wyposażenie funkcjonariuszy w broń palną i środki przymusu bezpośredniego

Opis
faktycznego

stanu

1.1. W badanym okresie strukturę organizacyjną, zasady podporządkowania i zakres działań Straży Łowieckiej określał, wydany na podstawie art. 25 ust. 10 w związku z ust. 4 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej², regulamin organizacyjny PSŁ („regulamin”), będący załącznikiem do zarządzenia Dyrektora Generalnego Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu³ („Urząd”). Zgodnie z regulaminem, w skład Straży Łowieckiej wchodziły Posterunki PSŁ („Posterunki”) z siedzibami w Delegaturach Urzędu w: Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile oraz Posterunek w Poznaniu. Do zadań Komendanta Wojewódzkiego PSŁ⁴ („Komendant Straży”) należało m.in. określenie potrzeb dotyczących umundurowania strażników oraz wyposażenia posterunków i strażników łowieckich w sprzęt niezbędny do prawidłowego wykonywania działań. Komendant Straży prowadził ewidencję przydziału i ponosił odpowiedzialność za stan uzbrojenia oraz środków przymusu bezpośredniego. Komendant Posterunku ponosił natomiast odpowiedzialność m.in. za prawidłowe użytkowanie i konserwację sprzętu technicznego, będącego w dyspozycji Posterunku Straży oraz osobistego wyposażenia strażników.

(dowód: akta kontroli str.: 140-161)

W dniu 30 czerwca 2015 r. w Straży Łowieckiej zatrudnionych było 10 strażników i Komendant PSŁ⁵, (po dwóch strażników przyporządkowanych do pięciu posterunków: w Poznaniu, Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile oraz Komendant PSŁ). Uprawnienia do noszenia broni, na podstawie art. 38 ust. 1 pkt 4 i 8 oraz art. 39 ust. 2 pkt 10 i 11 ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie⁶, posiadało dziewięciu strażników⁷.

Wszyscy strażnicy spełniali wymagania określone w art. 38 ust. 1 ustawy Prawo łowieckie, tzn.: posiadali obywatelstwo polskie (pkt 1), ukończyli 21 lat (pkt 2), posiadali odpowiednie kwalifikacje zawodowe (pkt 4), posiadali dobry stan zdrowia (pkt 6), ukończyli z wynikiem pozytywnym przeszkolenie według programu opracowanego przez ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych⁸ (pkt 8).

Wszyscy funkcjonariusze PSŁ posiadali orzeczenie psychologiczne i aktualne orzeczenie lekarskie wystawione na podstawie § 2 i 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 września 2000 r. w sprawie badań lekarskich i psychologicznych osób ubiegających się lub posiadających pozwolenie na broń⁹, że nie należą do

² Dz. U. nr 227, poz. 1505 ze zm.

³ Załącznik Nr 37/14 z dnia 15 października 2014 r. Wcześniej obowiązywał regulamin organizacyjny PSŁ ustalony na podstawie Zarządzenia Nr 6/11 z dnia 2 lutego 2011 r. Dyrektora Generalnego Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu (zmieniany).

⁴ W okresie od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 27 kwietnia 2015 r. Komendantem PSŁ był pan Stefan Wojciechowski, a od dnia 4 maja 2015 r. pan Robert Wojciechowski.

⁵ W okresie objętym kontrolą trzech strażników zakończyło służbę – strażnik w Koninie z dniem 30 września 2014 r., strażnik w Kaliszu z dniem 28 lutego 2015 r. i strażnik w Poznaniu z dniem 14 kwietnia 2015 r. Zatrudniono w tym okresie trzech strażników: w Koninie w dniu 15 kwietnia 2014 r., w Kaliszu w dniu 16 marca 2015 r. oraz w Poznaniu w dniu 15 czerwca 2015 r. Ponadto strażnik na Posterunku w Koninie przyjęty został do pracy zastępczej w dniu 15 czerwca 2015 r. na miejsce strażnika przebywającego na urlopie macierzyńskim.

⁶ j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 1226 ze zm.

⁷ W tym jedna osoba przebywająca na urlopie macierzyńskim.

⁸ Po 31 października 2005 r. szkolenie obejmowało zagadnienia ustalone przez Ministra Środowiska w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji i zawarte w „Programie szkolenia dla szkolenia dla strażników Państwowej Straży Łowieckiej oraz strażników łowieckich powoływanych lub zatrudnianych przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich” wydane w dniu 31 października 2005 r. na podstawie art. 38 ust. 1 pkt 8 ustawy Prawo łowieckie. Wcześniej (w latach 2001-2005) szkolenia w tym zakresie obejmowały podobne zagadnienia, a program szkolenia ustalany był przez Ministra Środowiska w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji.

⁹ Dz. U. Nr 79, poz. 898 ze zm.

osób wymienionych w art. 15 ust. 1 punkt 2-4 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji¹⁰ i mogą dysponować bronią.

Pogram ukończonego przez dziewięciu funkcjonariuszy PSŁ z wynikiem pozytywnym podstawowego szkolenia, o którym mowa w art. 38 ust. 1 ust. 8 ustawy Prawo łowieckie, obejmował m.in. instruktaż (szkolenie) w zakresie budowy broni, zasad działania i obchodzenia się z bronią, warunków jej użycia, noszenia i przechowywania, organizacji pracy posterunku PSŁ, udzielania pierwszej pomocy medycznej w nagłych przypadkach, zasady stosowania środków przymusu bezpośredniego z elementami taktyki i technik interwencyjnych (samoobrony) oraz zajęcia praktyczne na strzelnicy. W trakcie prowadzonej kontroli, na odbycie przedmiotowego kursu oczekiwali trzy osoby: Komendant PSŁ przyjęty do pracy w dniu 4 maja 2015 r., strażnik Posterunku w Poznaniu przyjęty do pracy w dniu 15 czerwca 2015 r. oraz strażnik Posterunku w Koninie przyjęty do pracy zastępczej w dniu 15 czerwca 2015 r. na miejsce strażnika przebywającego na urlopie macierzyńskim. Kurs zaplanowano w dniach 27-28 czerwca oraz 4-5, 11-12 i 18-19 czerwca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str.: 5, 19, 21-59, 143, 175-177)

1.2. Zgodnie z prowadzoną książką ewidencji broni, amunicji i ręcznych miotaczy gazu w magazynie broni na Posterunku w Poznaniu oraz księgą inwentarzową PSŁ, przedmiotowe wyposażenie Straży Łowieckiej, według stanu na dzień 30 czerwca 2015 r., umieszczone było w pięciu magazynach broni zlokalizowanych w siedzibach Posterunków Straży, tj. w Poznaniu, Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile. Magazyny broni PSŁ wyposażone były następująco (łącznie na 5 Posterunkach¹¹): broń bojowa, pistolety GLOCK 19, kaliber: 9 mm – dziewięć sztuk i GLOCK 17, kaliber: 9 mm – dwie sztuki wraz z dokumentacją¹² i wyposażeniem dodatkowym (22 magazynki - po dwa na jedną sztukę broni i amunicja¹³) oraz 11 ręcznych miotaczy gazu. W poszczególnych posterunkach ich wyposażenie przedstawiało się następująco: Posterunek w Poznaniu: - trzy sztuki broni, w pozostałych czterech posterunkach - po dwie sztuki broni. Ponadto na potrzeby Straży Łowieckiej, w ramach wyposażenia w środki przymusu bezpośredniego, zakupiono 11 pałek oraz 11 par kajdanek szczękowych.

(dowód: akta kontroli str.: 12, 92-94, 95-117, 136-139)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Zgodnie z art. 38 ust. 1 punkty 3 i 7 ustawy Prawo łowieckie, strażnikiem Państwowej Straży Łowieckiej może być osoba, która korzysta z pełni praw publicznych i nie była karana sądowo. Na podstawie art. 6 ust. 1 punkt 10 ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym¹⁴ prawo do uzyskania informacji o osobach, których dane osobowe zgromadzone zostały w Krajowym Rejestrze Karnym, przysługuje pracodawcom, w zakresie niezbędnym dla zatrudnienia pracownika, co do którego z przepisów ustawy wynika wymóg niekaralności i korzystania z pełni praw publicznych.

¹⁰ J.t. Dz. U. z 2012 r., poz. 576 ze zm.

¹¹ Posterunek w Poznaniu wyposażony był w trzy pistolety GLOCK 19 (rok produkcji 2008), kaliber 9 mm z wyposażeniem dodatkowym, trzy świadectwa broni, trzy magazynki do amunicji, 180 szt. amunicji (w tym amunicji alarmowej – 90 sztuk), 50 szt. amunicji nie wykorzystanej po szkoleniu strzeleckim oraz trzy ręczne miotacze gazów. Na wyposażeniu posterunków w Kaliszu, Koninie i Pile były po dwa pistolety GLOCK 19 (rok produkcji 2008), kaliber 9 mm z wyposażeniem dodatkowym, po dwa świadectwa broni, po dwa magazynki do amunicji, po 120 szt. amunicji (w tym amunicji alarmowej – 60 sztuk) oraz po dwa ręczne miotacze gazów. Posterunek w Lesznie wyposażony był w dwa pistolety GLOCK 17 (rok produkcji 2006), kaliber 9 mm z wyposażeniem dodatkowym, dwa świadectwa broni, dwa magazynki, 136 szt. amunicji (w tym amunicji alarmowej – 68 szt.) oraz dwa ręczne miotacze gazów.

¹² W magazynach broni znajdowała się dokumentacja w postaci 11 świadectw broni.

¹³ Łącznie w pięciu magazynach broni było 676 sztuk amunicji do broni (w tym amunicji alarmowej – 338 sztuk)

¹⁴ j.t. Dz. U. z 2012, poz. 654 ze zm.

W sprawie spełniania wymogów określonych w art. 38 ust. 1 ustawy Prawo łowieckie, tzn. korzystania z pełni praw publicznych (pkt 3) oraz niekarania sądowego w czasie zatrudniania (pkt 7), strażnicy składali pisemne oświadczenia o spełnianiu tych wymogów, jednak ich oświadczenia nie były sprawdzane w Krajowym Rejestrze Karnym. Kierownik Działu Kadr Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu wyjaśniła, że ustawa Prawo łowieckie nie zawiera nakazu potwierdzenia przez pracodawcę niekaralności osoby ubiegającej się o zatrudnienie na stanowisku strażnika poprzez uzyskanie zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego.

(dowód: akta kontroli str.: 6-9, 19)

Zdaniem NIK, nieweryfikowanie składanych oświadczeń co do niekaralności i korzystania z pełni praw publicznych, nie daje pracodawcy pełnej rękojmi spełniania przez pracownika niniejszych wymogów.

2. Na potrzeby PSŁ nie została opracowana pisemna koncepcja uzbrojenia i wyposażenia, rozumiana jako analiza doboru narzędzi (broni i wyposażenia) do realizacji zadań formacji i nie zostały opracowane w formie pisemnej normatywy wyposażenia funkcjonariuszy i jednostek organizacyjnych w broń i dodatkowe wyposażenie, mimo że faktycznie funkcjonariusze PSŁ byli jednolicie wyposażeni w broń i środki przymusu bezpośredniego (pkt 1.2 niniejszego wystąpienia). Komendant PSŁ wyjaśnił, że „koncepcja uzbrojenia i wyposażenie wywodzi się wprost z obowiązujących przepisów, to jest z art. 39 ust. 2 punkty 10 i 11 ustawy Prawo łowieckie oraz ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej¹⁵, które są również efektem przeprowadzenia takiej analizy (...) przez ustawodawcę.” Zdaniem Komendanta PSŁ, w okresie wyposażania PSŁ, zakup broni krótkiej dla jej potrzeb był optymalnym rozwiązaniem z uwagi „na jej celność oraz niezawodności działania. Broń ta posiadała cechy niezbędne dla służby realizowanej w trudnych warunkach terenowych oraz eksploatacyjnych obfitujących w kurz i wilgoć oraz gwarantowała niezawodność i bezpieczeństwo.” W ocenie NIK, opracowanie pisemnej koncepcji uzbrojenia i wyposażenia PSŁ w konkretne rodzaje broni i dodatkowe wyposażenie funkcjonariuszy stanowiłoby przykład dobrej praktyki ułatwiającej okresową analizę potrzeb PSŁ.

(dowód: akta kontroli str.: 9-10)

3. NIK zwraca uwagę, że dwuosobowa obsada posterunku Straży utrudnia tworzenie patroli w przypadku absencji drugiego strażnika lub konieczności wykonywania przez niego pracy administracyjno-prawnej. Komendant Straży wyjaśnił, że „(...) praca strażnika ze względów bezpieczeństwa - wymaga wzajemnej asekuracji. Patrole na odludnych terenach, obcowanie z osobami podejrzanymi itp. Tymczasem tylko z powodu urlopów, statystycznie przez 10 tygodni w roku posterunek pracuje w obsadzie jednoosobowej. Ponadto strażnicy wykonują szereg czynności o charakterze administracyjno-prawnym, czyli pracę biurową. Ze wszystkich ww. powodów, niezależnie od rzeczywistego obciążenia wynikającego z liczby prowadzonych spraw wymagane byłoby zwiększenie stanu posterunków min. do 3 osób a poznańskiego do 4 - z uwagi na znacznie rozleglejszy od innych rejon odpowiedzialności. Mam jednak świadomość, że utrzymanie stanowiska strażnika stanowi koszt dla Skarbu Państwa. (...) Będę dążył do zwiększenia stanu etatowego PSŁ, gdyż dostrzegam i rozumiem specyfikę tej służby, tak odmienną od zasad pracy innych komórek organizacyjnych urzędu.” Zdaniem NIK, sporządzenie analizy stanu kadrowego PSŁ, uwzględniającej

¹⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 628 ze zm. nazywana dalej ustawą o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

specyfikę pracy funkcjonariuszy PSŁ, przyczyniłoby się do optymalnego planowania i wykorzystania pracy funkcjonariuszy Straży Łowieckiej.

(dowód: akta kontroli str.: 13-15, 64-69, 208-211)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. System szkolenia i doskonalenia strzeleckiego funkcjonariuszy

2.1. System szkolenia strzeleckiego

Opis
faktycznego

stanu

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym PSŁ (patrz punkt 1.1. niniejszego wystąpienia), Komendant Straży m.in. opracowuje harmonogram szkoleń dla strażników i zapewnia ich organizację, określa potrzeby dotyczące wyposażenia posterunków i strażników w sprzęt techniczny niezbędny do prawidłowego wykonywania działań, ponosi odpowiedzialność za uzbrojenie i środki przymusu bezpośredniego.

(dowód: akta kontroli str.: 140-161)

Plan szkoleń specjalistycznych Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w 2014 r. i w 2015 r. przewidywał m.in. po jednym szkoleniu strzeleckim dla wszystkich funkcjonariuszy PSŁ w każdym roku.

(dowód: akta kontroli str.: 60-63)

W roku 2014 przeprowadzono jedno okresowe szkolenie strzeleckie na strzelnicy sportowej w miejscowości Nowolipisk¹⁶.

(dowód: akta kontroli str.: 64-69)

Każdy ze strażników otrzymał certyfikat ukończenia okresowego szkolenia z broni palnej odbytego w dniu 13 czerwca 2014 r. W dokumencie tym wymieniono pięć konkurencji strzeleckich¹⁷ oraz czas trwania szkolenia (siedem godzin). W prowadzonym w PSŁ „Dzienniku szkolenia” podano, że zajęcia wiedzy teoretycznej trwały dwie godziny, a ćwiczenia praktyczne pięć godzin.

(dowód: akta kontroli str.: 5, 74- 80, 212-214)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Prowadzone w PSŁ dla każdego funkcjonariusza indywidualne arkusze¹⁸ wyszkolenia strzeleckiego (dalej „Arkusze...”) były nierzetelne. W dokumentach tych wyszczególniano: wyniki sprawdzianu znajomości przepisów dotyczących przyznawania broni palnej krótkiej¹⁹ oraz oceny okresowe sprawdzianów i egzaminów strzeleckich²⁰. W ośmiu²¹ na jedenastu sprawdzonych „Arkuszy...” stwierdzono, że nie ujęto w nich wyników szkolenia podstawowego strzeleckiego, które odbyło się w dniu 13 czerwca 2014 r., a dla dwóch osób, nie wpisano wyników szkolenia podstawowego. Ponadto w „Arkuszach...” za lata 2002-2013 podano tylko

¹⁶ Opis strzelnicy zamieszczono w p. 2.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

¹⁷ Strzelanie wykonywano pistoletem GLOCK 19 i strzelbą MOSBERG w pięciu konkurencjach: (1) strzelanie nr 1 – dokładne, (2) strzelanie nr 2 – dynamiczne, strzelanie nr 3 – sytuacyjne I, strzelanie nr 3 – sytuacyjne II, strzelanie nr 3 – sytuacyjne III.

¹⁸ Wzorcem tego arkusza był „Arkusze wyszkolenia strzeleckiego policjanta” używany w Szkole Policji w Pile

¹⁹ Szkolenie z podstaw przyznawania broni palnej krótkiej obejmowało następujące zagadnienia: zasady użytkowania broni, przepisy regulujące użycie broni palnej oraz środków przymusu bezpośredniego, zasady bezpiecznego posługiwania się bronią palną krótką i warunkami bezpieczeństwa, podstawy budowy i działania broni palnej krótkiej.

²⁰ Egzaminy strzeleckie dotyczyły rodzaju strzelań np. szkolne, dynamiczne, sytuacyjne z podaniem typu broni, daty strzelania oraz oceny końcowej wystawionej przez uprawnioną osobę.

²¹ Skontrolowano arkusze wszystkie osoby uprawnione do noszenia broni i zatrudnione na dzień 30 czerwca 2015 r. w PSŁ, tj. osoby, które zaliczyły szkolenie podstawowe oraz brały udział w szkoleniach strzeleckich okresowych (zatrudnionych do 31 grudnia 2014 r.).

wyniki jednego doskonalenia strzeleckiego, mimo że w każdym z tych lat ćwiczenia w tym zakresie prowadzono dwa razy w roku²².

Komendant Straży wyjaśnił, że zamierza kontynuować prowadzenie indywidualnych arkuszy wyszkolenia strzeleckiego w dotychczasowym zakresie i podjęcie działania w celu ujednoczenia wzorów arkuszy dla wszystkich strażników, a arkusze, które nie zawierają wpisów dotyczących niektórych szkoleń zostaną uzupełnione.

Zdaniem NIK, prowadzenie przez PSŁ indywidualnego arkusza wyszkolenia strzeleckiego może być przykładem dobrej praktyki, jednak dokument ten powinien zawierać wszystkie istotne dane dotyczące wyników szkolenia strzeleckiego.

(dowód: akta kontroli str.: 5, 20-33, 70- 80, 178-207, 221-223)

2. W „Dzienniku szkolenia” funkcjonariuszy PSŁ, organizator szkolenia niezgodnie ze stanem faktycznym zapisał, że w dniu 13 czerwca 2014 r. wykonano cztery strzelania (nr 1 - część dokładna, nr 2 – część dynamiczna oraz nr 3 i 4 – część sytuacyjna nr I i II). Tymczasem w klasyfikacji końcowej szkolenia podano wyniki uzyskane przez funkcjonariuszy dla pięciu strzelań (zgodnie z ofertą firmy wykonującej usługę)²³. Komendant Straży wyjaśnił, że: „powyższy stan należy uznać jako przeoczenie, które zostanie w najbliższym czasie skorygowane”.

(dowód: akta kontroli str.: 64-69, 215-223)

Uwagi dotyczące badanej działalności

1. W latach 2014-2015 zaplanowano szkolenia strzeleckie dla funkcjonariuszy PSŁ tylko jeden raz w roku, podczas gdy takie zajęcia w latach poprzednich realizowane były dwa razy w roku, w tym jedno połączone ze szkoleniem w zakresie użycia środków przymusu bezpośredniego. Komendant Straży wyjaśnił, że zmiana polegająca na realizowaniu jednego szkolenia strzeleckiego rocznie, zamiast dwóch, wynikać mogła „ze zmian kadrowych w straży, jakie zainicjowane zostały w tamtym czasie na terenie województwa wielkopolskiego oraz trudności organizacyjnych z tym związanych. Realizowanie dwóch szkoleń w ciągu roku i w dodatku organizowanych przez różne podmioty, uważam za właściwe i postaram się wrócić – jeszcze w tym roku do tych zasad. (...) Wewnętrzne przepisy Urzędu nie regulują częstotliwości szkoleń strzeleckich. W ostatnich latach wypracowany został zwyczaj realizacji dwóch szkoleń w roku, w tym jednego na terenie Szkoły Policji w Pile (poszerzonego zwykle o dodatkowe zajęcia w tym dotyczące stosowania środków przymusu bezpośredniego).”

(dowód: akta kontroli str.: 13-15, 208-211, 219-223)

2. Plan szkoleń na 2015 r. przewidywał jedno szkolenie strzeleckie dla dziesięciu funkcjonariuszy PSŁ, mimo że uprawnionych do noszenia broni jest 11 funkcjonariuszy. Komendant Straży wyjaśnił, że na rok 2015 „zaplanowano szkolenie strzeleckie dla 10 strażników w oparciu o sytuację kadrową PSŁ. (...) nie uwzględniono jednej osoby w planach szkoleniowych na rok 2015”. NIK zwraca także uwagę, że planowane szkolenie doskonalenia strzeleckiego miało się odbyć w I półroczu 2015 r. Ze względu na opóźnienie realizacji szkolenia, w II półroczu 2015 r. powinni uczestniczyć w nim wszyscy funkcjonariusze Straży Łowieckiej, tzn. 11 osób posiadających szkolenie podstawowe (w tym trzy osoby będące w trakcie szkolenia podstawowego). Zdaniem NIK, z uwagi na zespołowy charakter pracy patroli PSŁ, plan szkolenia strzeleckiego powinien uwzględniać wszystkich funkcjonariuszy Straży Łowieckiej.

(dowód: akta kontroli str.: 60-63, 208-211)

²² Do 2013 r. szkolenia doskonalenia strzeleckiego strażników PSŁ prowadzono dwa razy w roku: na strzelnicy sportowej oraz w Szkole Policji w Pile.

²³ Planowany terminarz praktycznego szkolenia strzeleckiego (5 godzin), miejsce wykonywania strzelania obejmował pięć konkurencji strzeleckich oraz instruktaż zachowania bezpieczeństwa na strzelnicy oraz posługiwania się bronią, a także zasady klasyfikacji strzelań.

3. W planie szkoleń na lata 2014-2015 nie przewidziano zajęć w zakresie użycia środków przymusu bezpośredniego i użycia ręcznych miotaczy gazu. Do 2013 r. szkolenia w zakresie użycia środków przymusu bezpośredniego włączane były do programu szkoleń w Szkole Policji w Pile, które odbywały się jeden raz w roku. Komendant Straży wyjaśnił, że „szkolenie z zakresu użycia środków przymusu bezpośredniego obejmuje głównie taktykę postępowania w relacji do osoby podejrzanego, w tym wzajemną asekurację oraz manualne umiejętności posługiwania się poszczególnymi środkami przymusu. Pałka służbowa daje m.in. możliwość zwykłej osłony, ale także stosowania dźwigni oraz pomocy przy doprowadzaniu do pojazdu (...)”, najlepszym miejscem do tego typu szkolenia jest Szkoła Policji w Pile – ze względu na charakter instytucji oraz kwalifikacje kadry wykładowczej. Dlatego środki przymusu bezpośredniego będą włączane do programu szkoleń każdorazowo podczas występowania o takie szkolenie w Szkole Policji w Pile.”

(dowód: akta kontroli str.: 13-15, 208-211, 219-223)

2.2. Baza szkolenia strzeleckiego

Opis
faktycznego

stanu

W latach 2014-2015 (I półrocze) funkcjonariusze PSŁ odbyli jeden raz okresowe szkolenie strzeleckie z broni palnej w dniu 13 czerwca 2014 r. Szkolenie odbywało się na prywatnej strzelnicy sportowej w miejscowości Nowolipsk w gminie Chocz. Obiekt ten został dopuszczony do użytkowania na czas nieokreślony przez wójta gminy Chocz decyzją²⁴ z dnia 2 września 2003 r., którą został także zatwierdzony regulamin strzelnicy, opracowany zgodnie ze wzorem określonym w przywołanym wyżej rozporządzeniu w sprawie wzorcowego regulaminu strzelnic. W wydanym przez wójta gminy Chocz atencie podano rodzaje strzelań, na które strzelnica jest otwarta oraz cele, dla których jest przeznaczona²⁵.

Usytuowana w kompleksie leśnym Strzelnica przeznaczona była do strzelań z broni: automatycznej, małokalibrowej broni boczego zapłonu, gładkolufowej broni śrutowej, broni centralnego zapłonu, broni zabytkowej ładowanej odprzodowo, broni sieciowej, zgodnie z ustawą o broni i amunicji²⁶. Długość uniwersalnej osi strzeleckiej pistoletowo-karabinowej wynosiła 50 m. Na szczycie ław bocznych i kulochwyty umieszczono przechwytywacze rykoszetów z opon samochodowych wypełnionych piaskiem. Oś strzelecka posiadała dwie przesłony górne w odległości 10 i 25 m, których usytuowanie i wysokość zabezpieczały teren wokół strzelnicy przed opuszczeniem pocisku wystrzelonego ze stanowisk strzeleckich i prawidłowo przyjętej pozycji strzeleckiej. Oś składała się z ośmiu stanowisk strzeleckich, w tym dwóch odkrytych i sześciu zadaszonych. Teren strzelnicy był ogrodzony płotem z siatki drucianej i oznakowany tablicami z ostrzeżeniem o zagrożeniu ze względu na odbywające się strzelania. W widocznych miejscach strzelnicy wywieszono: regulamin strzelnicy, plan sytuacyjny, atest, informację o punkcie sanitarnym oraz o telefonicznych numerach alarmowych. Stanowiska strzeleckie były przykryte daszkiem zabezpieczającym przed oddaniem niekontrolowanego strzału ponad przesłonę górną oraz chroniącym strzelających i obsługę przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi.

(dowód: akta kontroli str.: 64-80, 162-174)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

²⁴ Decyzja Nr SO-5231/1/03.

²⁵ Strzelnica ma służyć do treningów i szkolenia strzeleckiego oraz organizacji zawodów w systemie współzawodnictwa dzieci, młodzieży i dorosłych w strzelectwie myśliwskim, sportowym i powszechnym oraz jako ośrodek szkoleniowy sportów strzeleckich.

²⁶ Opis strzelnicy sporządzono w dniu 8 sierpnia 2003 r.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Wykorzystanie broni służbowej funkcjonariuszy straży w trakcie realizacji zadań służbowych w aspekcie bezpieczeństwa

Opis
faktycznego stanu

W latach 2014-2015 (I półrocze), w trakcie pełnienia służby przez wyposażonych w broń funkcjonariuszy Straży, nie wystąpiły przypadki utraty broni, a także nie miało miejsca:

- uprawnione użycie broni przez funkcjonariuszy w celu: zatrzymania sprawców przestępstw bądź osób podejrzanych o popełnienie przestępstw, odparcia zamachu na funkcjonariusza bądź inne osoby lub na ważne obiekty bądź mienie,
- wykorzystanie broni palnej w celu oddania strzałów ostrzegawczych bądź alarmowych,
- inne uprawnione użycie bądź wykorzystanie broni,
- nieuprawnione użycie bądź wykorzystanie broni.

(dowód: akta kontroli str.: 10-11, 16-18, 81-85 112-113)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Przechowywanie broni i zabezpieczenie jej przed utratą

Opis
faktycznego stanu

Stan posiadania broni i amunicji przez PSŁ przedstawiono w punkcie 1.3. niniejszego wystąpienia. Magazyny broni posterunków PSŁ zostały protokolarnie odebrane przy udziale funkcjonariuszy Wydziału Postępowań Administracyjnych Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu (dalej „WPA KWP”). W protokołach odbioru stwierdzono, że magazyny broni zlokalizowane na Posterunkach w Poznaniu²⁷, Kaliszu²⁸, Koninie²⁹, Lesznie³⁰, Pile³¹ zostały urządzone, wyposażone i zabezpieczone zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie posiadania, używania, ewidencjonowania i przechowywania w siedzibach Państwowej Straży Łowieckiej broni myśliwskiej śrutowej, amunicji oraz miotaczy gazu obezwładniającego³².

(dowód: akta kontroli str.: 112-113, 118-135)

W związku z ustanowieniem nowych magazynów broni PSŁ, dokonano protokolarnie zmiany miejsca użytkowania broni palnej wraz normatywem amunicji i wyposażeniem dodatkowym i ich przeniesienia z magazynu broni na Posterunku w Poznaniu do posterunków: w Kaliszu³³, Koninie³⁴, Lesznie³⁵ i Pile³⁶. W dniu

²⁷ Odbioru dokonano w dniu 28 maja 2001 r.

²⁸ Odbioru dokonano w dniu 17 października 2014 r.

²⁹ Odbioru dokonano w dniu 11 grudnia 2012 r.

³⁰ Odbioru dokonano w dniu 21 listopada 2001 r.

³¹ Odbioru dokonano w dniu 20 października 2014 r.

³² Magazyn broni na Posterunku w Poznaniu został urządzony, wyposażony i zabezpieczony zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 września 2000 r. w sprawie ewidencjonowania i przechowywania broni, amunicji oraz środków przymusu bezpośredniego w regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych i nadleśnictwie (Dz. U.nr 80, poz. 902), a pozostałe magazyny zgodnie z przywołanym rozporządzeniem.

³³ Przekazania broni z magazynu broni z Posterunku w Koninie do magazynu broni na Posterunku w Kaliszu dokonano w dniu 21 listopada 2014 r.

³⁴ Przekazania broni z magazynu broni z Posterunku w Poznaniu do magazynu broni na Posterunku w Koninie dokonano w dniu 14 grudnia 2012 r. Przeniesienie wyposażenia w dniu 14 grudnia 2012 r. obejmowało dwa Posterunki: w Koninie

15 lutego 2015 r. Komendant PSŁ protokolarnie przekazał dwie sztuki broni³⁷ do Wielkopolskiej Organizacji Wojewódzkiej Ligi Obrony Kraju, która na podstawie zezwolenia Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji z dnia 9 grudnia 2014 r., uzyskała prawo do nabycia dwóch pistoletów sportowych.

(dowód: akta kontroli str.: 92-94, 95-117, 136-139)

Dla wszystkich magazynów broni posterunków PSŁ zamontowano system sygnalizacji włamania z transmisją alarmu do uzbrojonego stanowiska transmisyjnego, pełniącego całodobowy dyżur wraz z reakcją grupy interwencyjnej. Całodobowy monitoring³⁸ magazynów broni PSŁ został zapewniony poprzez zawarcie umów z podmiotami zewnętrznymi, które spełniały wymagania specjalistycznej formacji ochronnej.

(dowód: akta kontroli str.: 12, 112-113)

Przydzielenie funkcjonariuszowi broni i wyposażenia było dokumentowane w „Książce wydania i przyjęcia broni palnej bojowej, broni myśliwskiej, amunicji oraz miotaczy gazu obezwładniającego” w sposób umożliwiający jej identyfikację indywidualnym numerem, zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 czerwca 2005 r. w sprawie posiadania, używania, ewidencjonowania i przechowywania w siedzibach Państwowej Straży Łowieckiej broni palnej bojowej, broni myśliwskiej śrutowej, amunicji oraz miotaczy gazu obezwładniającego³⁹. Przed wydaniem funkcjonariuszowi broni palnej, była ona sprawdzana pod względem technicznym i stanu ukończenia (dodatkowe wyposażenie: kabura, magazynki, amunicja itp.).

(dowód: akta kontroli str.: 20, 112-113)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. Na potrzeby PSŁ zostały wprowadzone na wyposażenie funkcjonariuszy ręczne miotacze gazu (RMG) nieposiadające daty ich ważności. Zaewidencjonowano je w magazynie broni PSŁ odpowiednio: sześć szt. w 2003 r. i pięć szt. w 2010 r. Komendant Straży wyjaśnił, że „RMG zostały zakupione w czasie i w związku z tworzeniem się PSŁ (...). W świetle posiadanych informacji pojemniki z gazem nie posiadają daty ważności, tj. ich używanie jest możliwe do chwili wyczerpania pojemnika. Jednakże w ostatnich latach służby mundurowe w istocie przechodzą na używania środków przymusu bezpośredniego, opartych na substancjach naturalnych, bardziej przyjaznych dla człowieka tzn. pieprzu. Dodatkową zaletą nowych miotaczy jest fakt, że w przeciwieństwie do poprzednich, są skuteczne także na zwierzęta – np. psy. W związku z powyższym w trzecim kwartale br. planuję wymienić pojemniki z gazem łzawiącym na żele pieprzowe. Dotychczasowe pojemniki zostaną przekazane Policji z wnioskiem o utylizację.” Według NIK, długi okres magazynowania ręcznych miotaczy gazu może mieć negatywny wpływ na ich trwałość i funkcjonalność, a skutkiem ich użycia może być składanie uzasadnionych skarg przez osoby, przeciwko którym je zastosowano.

(dowód: akta kontroli str.: 16-18, 92-94, 136-139)

i Kaliszu. Następnie broń z Posterunku w Koninie została przekazana do Posterunku w Kaliszu w dniu 21 listopada 2014 r. – patrz przypis wyżej.

³⁵ Przekazania broni z magazynu broni z Posterunku w Poznaniu do magazynu broni na Posterunku Lesznie dokonano w dniu 21 listopada 2014 r.

³⁶ Przekazania broni z magazynu broni z Posterunku w Poznaniu do magazynu broni na Posterunku Pile dokonano w dniu 20 listopada 2014 r.

³⁷ Przekazano dwa pistolety sportowe MARGOLIN, kaliber 5,6 mm, rok produkcji 1991.

³⁸ Według stanu na czerwiec 2015 r., zgodnie z dokumentacją PSŁ, monitoring magazynów broni na Posterunkach w Pile i Kaliszu prowadziła Agencja Detektywistyczna i Ochrony Joker z Poznania, monitoring magazynów broni Posterunków w Koninie i Poznaniu prowadziła firma IMPEL Sp. z o.o. Spółka Komandytowa z Wrocławia, a monitoring magazynu broni Posterunku w Lesznie, Agencja Ochrony „Pewność” Sp. z o.o. z Leszna.

³⁹ Dz. U. Nr 116, poz. 984 ze zm. - utraciło moc z dniem 6 czerwca 2014 r. i nie zostało zastąpione nowym.

W związku z brakiem przypadków użycia oraz wykorzystania broni w okolicznościach wynikających z ustawy Prawo łowieckie, sprawność techniczna broni była weryfikowana podczas szkoleń strzeleckich, a magazyny broni PSŁ były kontrolowane przez policjantów WPA KWP w trakcie odbiorów magazynów broni PSŁ w celu dokonania protokolarnej oceny spełnienia przez nie określonych przepisami wymogów i kontroli posiadania, używania, ewidencjonowania i przechowywania broni, amunicji oraz RMG. Według informacji udzielonych przez Komendanta Straży: „broń przechowywana w magazynach broni podlega kontroli każdorazowo podczas pobierania do służby – przez danego pracownika. Sprawdzane jest działanie mechanizmu spustowego oraz wzajemne współdziałanie poszczególnych części. Dodatkowo, stan techniczny broni oraz jej utrzymania kontrolowany był okresowo przez bezpośredniego przełożonego.” Zdaniem NIK, okresowe sprawdzenia sprawności technicznej broni (np. przez uprawnionego rusznikarza) oraz kontrola stanu magazynów broni, winny zostać uregulowane formalnie, z uwzględnieniem określonej częstotliwości tego typu działań.

(dowód: akta kontroli str.: 17-20, 112-113, 118-135)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁰, wnosi o:

1. Uzupelnienie prowadzonego indywidualnego arkusza wyszkolenia strzeleckiego o wszystkie oceny wykonanych strzelań.
2. Dokonanie uzupełnień „Dziennika szkoleń” o informacje dotyczące wszystkich strzelań szkoleniowych w 2014 r.
3. Uwzględnienie w rocznych planach szkolenia strzeleckiego zasady prowadzenia takich szkoleń dwa razy w roku oraz uwzględnienie w nich szkolenia dotyczącego używania środków przymusu bezpośredniego.
4. Uwzględnienie w planie szkolenia strzeleckiego na 2015 r. wszystkich funkcjonariuszy Straży łowieckiej posiadających uprawnienia do noszenia broni.
5. Wymianę ręcznych miotaczy gazów, nieposiadających daty ważności, a których trwałość i funkcjonalność może być ograniczona z powodu długotrwałego użytkowania lub przechowywania.

⁴⁰ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia sierpnia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Krzysztof Płoszewski
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

.....
podpis

.....
podpis